

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Економіка та менеджмент:
перспективи розвитку**

**Экономика и менеджмент:
перспективы развития**

**Economics and management:
development perspectives**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 20 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

процесів інтеграції світових ринків, за рахунок впровадження більш досконалого аналітичного апарату виявлення специфічних ознак факторів конкурентоспроможності: за рівнем значущості та рівнем схильності до змін.

1. Резнікова О.С. Аналіз перспектив розвитку металургійних підприємств України в умовах глобальної конкуренції/ О.С. Резнікова // Інтелект ХХІ. - № 3. – 2014. - С.54-63.

2. Азарян Е.М. Динамический подход в изучении параметров конкурентного процесса: сущность, уровни, оценка / Е.М. Азарян, Т.О. Загорная // Стратегічне управління національним економічним розвитком: колективна монографія / в 2 т.; [під заг. ред. О.В. Кендюхова]. – Донецьк : ДВНЗ «ДонНТУ», 2013. – Т. 1. – С. 70- 85.

3. Яковлев, Г.И. Проблемы формирования рыночной стратегии промышленных предприятий в открытой экономической системе. Внешнеэкономический аспект: моногр./Г.И. Яковлев. – Саратов: Саратов. гос. ун-т, 2002. - С.125-129.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗБИТКІВ ВІД ПОРУШЕННЯ ВИКЛЮЧНИХ ПРАВ

Ткачов М.М., аспірант

Національний технічний університет «ХПІ» (Україна)

Контрафактною є продукція, яка використовується споживачами результатів інтелектуальної діяльності з порушенням виключних прав (прав інтелектуальної власності). При цьому контрафактну продукцію не слід змішувати з контрабандною, тобто з продукцією, переміщеною з приховуванням від митного контролю. Хоча одне не виключає, а скоріше, передбачає (для цього мають місце передумови) інше. Також поняття контрафактної продукції не слід змішувати з більш загальним поняттям фальсифікованої продукції. Згідно з українським законодавством про захист прав споживачів в поняття фальсифікованої продукції включається [3]:

а) контрафактна продукція;

б) продукція, виготовлена з порушенням законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, причому, навіть у тому випадку, коли це не порушує закони про інтелектуальну власність;

в) продукція, виготовлена з порушенням технології виробництва.

Перерахувати всі можливі порушення права інтелектуальної власності неможливо, оскільки порушення права інтелектуальної власності є будь-яке посягання на особисте немайнове або майнове право інтелектуальної власності, в тому числі невизнання цього права чи інше посягання на нього. До порушення права інтелектуальної власності можна віднести невизнання чи привласнення права авторства, порушення умов договору, використання об'єкта інтелектуальної власності без дозволу суб'єкта даного права, відмову сплатити винагороду за використання об'єкта інтелектуальної власності або її несвоєчасну чи неповну виплату тощо. Основна ознака порушення - заподіяння майнової та (або) моральної шкоди правам та інтересам суб'єкта

права інтелектуальної власності [3]. Якщо контрафакт вчасно не зупинити, збитки від нього складуть вартість нереалізованого оригінального (більш дорогого) товару, збільшену на вартість впровадження на ринок нового товару (замість схильній фальсифікації і тому викинутого з ринку). Сюди включаються і ті збитки, які важко підрахувати. Наприклад, - шкоди репутації компанії чи бренду і т.п. Виходячи з цього, розгляд методичних розробок по визначення збитків від порушення виключних прав та їх класифікація є надзвичайно важливою справою.

Понесені правовласниками збитки не мають повної однорідності. Вони складаються з, в певній мірі принципово різних напрямків формування моральних та матеріальних збитків:

- витрати, які вже зробив, повинен зробити, чи передбачає зробити правовласник з метою відновлення порушеного контрафактором права;
- втрата або пошкодження майна правовласника (реальні збитки);
- недоотримання доходів, які правовласник зміг би отримати в звичайних умовах, якщо б його виключні права не було порушено (упущена вигода);
- морально-іміджеві збитки, пов'язані з погіршенням та необхідністю відновлення морально-психологічних показників особи правовласника та репутаційних характеристик діяльності його підприємства (гудвілу).

Слід зробити особливий акцент на тому, що ні в законах, ні в стандартах оціночної діяльності не передбачений такий об'єкт оцінки, як збиток. Саме поняття збитку на ринку об'єктів інтелектуальної власності має комплексну і далеко неоднозначну природу. Воно представлено такими його складовими, як реальний збиток і упущена вигода, причому кожна з них викликана до життя різними фактами і причинно-наслідковими зв'язками. Трансформувати їх в порядок визначення збитку за стандартними схемами вельми скрутно, тому виникає необхідність проведення детального наукового дослідження по визначення, по перше, напрямків формування різного роду збитків від порушення виключних прав, по друге, розробки методичних підходів по кількісній оцінці економічних збитків по кожному з цих напрямків з метою їх компенсації.

Оцінювання збитків, на думку автора, це процес встановлення розміру економічного відшкодування в грошовому вираженні заподіяної шкоди правопорушенням у вигляді ринкової вартості робіт і послуг з відновлення порушеного права, втраченого майна (зниження вартості майнових прав через правопорушення), упущеної вигоди у вигляді потенційного доходу, або доходу, отриманого порушником від використання майнових прав (майна), який міг бути отриманий потерпілим, проте не була отримана в силу

порушення його прав, а також збитків в супутніх виробництвах та моральної шкоди (рис. 1).

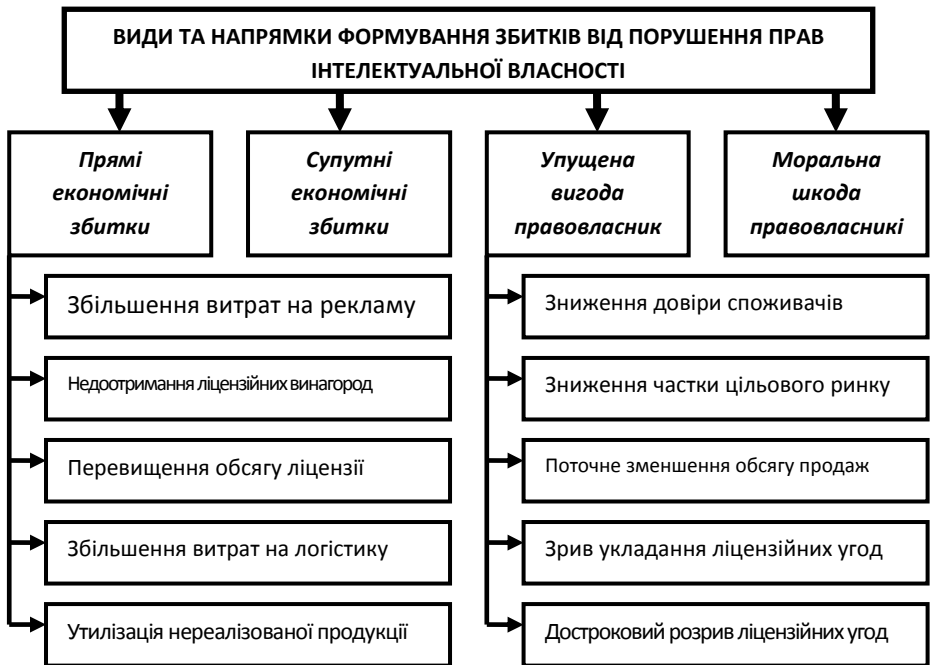

Рис. 1. Класифікація напрямків формування економічних збитків при порушенні прав інтелектуальної власності

Відомий російський дослідник збитків правовласників інтелектуальної власності А.В.Костін [2] при оцінюванні розміру збитків правовласників не враховує ні супутніх втрат, ні моральної шкоди, які зазвичай розглядаються в судових позовах при порушеннях виключних прав з метою компенсації збитків. На наш погляд, ці види збитків слід розглядати та надавати рекомендації по їх визначенню, а вже інша справа будуть чи не будуть вони компенсовані за добровільною згодою правопорушника, чи за рішенням суду. Компенсація збитку - це відшкодування витрат, понесених юридичною або фізичною особою, право якої порушено, а також не отриманих доходів, які могло одержати ця особа за звичайних умов обороту, якби його право не було порушене.

Як відзначає Г.Андрощук [1], є три альтернативні способи обчислення суми відшкодування збитку, при цьому потерпілий може вимагати з правопорушника:

- 1) стягнення конкретної суми своїх втрат (§§ 249 ЦК), включаючи розмір упущеної вигоди;
- 2) виплати йому всього отриманого порушником прибутку в повному розмірі;
- 3) виплати відповідних ліцензійних відрахувань.

На практиці точне визначення та обґрунтування величини матеріального збитку і особливо обчислення упущеної вигоди пов'язано з серйозними труднощами, які не в змозі усунути навіть положення п. 2 § 252 ЦК, спрямовані на полегшення тягаря доказування на користь потерпілого. Перевага другого способу полягає в тому, що потерпілий має можливість визначати не якісь гіпотетичні суми, а ґрунтуватися на точно відомій сумі отриманого порушником прибутку [1]. Правове обґрунтування цього методу наведено у § 14а 1 (п.2) Закону про охорону промислових зразків і § 97 1 (п.2) Закону про авторське право і суміжні права.

1. Андрощук Г. Відшкодування збитків, завданих внаслідок порушення прав інтелектуальної власності в інтернеті: модель подвійного розміру ліцензійних відрахувань / Г.Андрощук // Юридичний журнал. – Електронний журнал. – 2014. – №3.- Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/print.php?id=4033>

2. Костин А.В. Убытки правообладателей интеллектуальной собственности: точка зрения оценщика / А.В.Костин // ИС. Промышленная собственность. – М., – 2008. – №12. – С.53–67.

3. Федоров А.А. Что такое контрафакт? [Электронный ресурс] / А.А.Федоров.- Режим доступа: <http://fedorov.od.ua/anti-counterfeit.html>

Науковий керівник: д.е.н., проф. **Яковлєв А.І.**

МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ БАНКУ

Торяник Ж.І., к.е.н., доц., **Карманова А.**, студентка

Харківський інститут банківської справи УБС НБУ (м. Київ, Україна)

Як показує аналіз вітчизняних і зарубіжних публікацій, нині не існує єдиних методик оцінки ділової репутації компанії, що обумовлено цінністю репутації компанії різними учасниками ринку. У сучасній науці виділяють декілька основних підходів оцінки ділової репутації – кількісний, в основу якого покладено вартісну оцінку гудвілу, та якісний, який відображає об'єктивне становище банку на ринку, шляхом рейтингування, експертного опитування і т.п.

До кількісних методів оцінки вартості ділової репутації належать [1]:

- Метод надлишкових прибутків.
- Метод надлишкових ресурсів.
- Метод оцінки на основі показника обсягу продажу.
- Бухгалтерський метод розрахунку гудвіла.
- Метод опціонів.